

General-pukovnik
PETAR GRAČANIN

Osnovna orijentacija „Vojnog dela“ treba i dalje da bude na razvoju teorije ratne veštine

Reč načelnika Generalštaba JNA general-pukovnika Petra Gračanina na sednici Saveta časopisa, održanoj 13. decembra 1983. godine.

U izveštaju predsednika Saveta časopisa data je odmerena i objektivna ocena realizacije tematske orijentacije »Vojnog dela« u 1983. godini. Možemo se složiti sa ocenama da su postavljeni ciljevi ostvareni zahvaljujući, pre svega, dobro vođenoj uređivačkoj politici od strane Redakcijskog odbora i celovitom angažovanju Redakcije na okupljanju znatnog broja saradnika — autora i recenzenata. Nema sumnje da je učinjen korak napred u daljem razvoju naše ne samo vojnoteorijske, već i opšteodbrambene misli zasnovane na: Titovoj misli i delu; iskustvima iz našeg NOR-a; Programu SKJ i odlukama XI i XII kongresa SKJ u oblasti opštenarodne odbrane i društvene samozaštite; našim koncepcijskim i doktrinarnim opredeljenjima; dostignućima društvene, vojnotehničke i vojnoteorijske misli u nas i u svetu i potrebama našeg odbrambenog organizovanja i pripremanja dovedenim u sklad s mogućnostima našeg društva. Mislim da se u zapaženija ostvarenja »Vojnog dela« u ovoj godini mogu svrstati: (1) uspešna organizacija naučnog skupa jugoslovenskog značaja, odnosno rasprave o temi: »Tehničko-tehnološki razvoj i odbrambene pripreme društva; (2) obeležavanje 40-godišnjice odlučujućih bitaka na našem ratištu — Neretve i Sutjeske — objavljivanjem priloga istaknutih ličnosti našeg NOR-a i revolucije; (3) objavljivanje većeg broja zapaženih priloga o »specijalnom ratu«;

(4) priprema i izdavanje Bibliografije objavljenih radova u »Vojnom delu« u proteklih 35 godina, i dr. Verujem i očekujem da će »Vojno delo« i u narednoj godini u svojoj delatnosti ostvarivati nove značajne rezultate, jer za to ima sve potrebne uslove. Da bi se ta očekivanja i ostvarila, neophodno je da se, sagledavajući prošlogodišnji rad Redakcijskog odbora i Redakcije i predloženu programsku orijentaciju, ukaže na one tematske oblasti i područja koja ne bi smela biti zaobiđena u narednoj godini. S tim u vezi želim da ukratko iznesem svoje viđenje nekih problema i da dam nekoliko sugestija i preporuka o radu u narednoj godini.

1. Sanažan zamah podruštvljavanja odbrambenih funkcija nameće nove probleme i pitanja i vojnoj publicistici i pored činjenice da se njima sve više bave nevojne publikacije. Drug Tito je u intervjuu »Vojnom delu«, decembra 1973, podržao tendenciju širenja njegove tematike zahvatanjem i važnijih pitanja opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, ali je istovremeno upozorio na opasnost napuštanja osnovne tematske orijentacije časopisa. Na to upozorenje valja se podsetiti i ovom prilikom, Naime, i pored konstatacije u izveštaju da je, u odnosu na prošlu, u ovoj godini objavljeno 50 odsto više priloga iz tematske oblasti *vojna nauka i teorija ratne veštine*, tematiku te oblasti treba neprekidno širiti. Smatram da bi u narednom periodu sledeće teme mogle privući pažnju, odnosno pobuditi interes stvaralaca: uloga i delovanje faktora oružane borbe u savremenim uslovima; osnovni principi ratne veštine (na svim nivoima: strategijskom, operativnom i taktičkom); komparativna analiza organizacionih sistema naših oružanih snaga i oružanih snaga drugih zemalja; područne i procesne funkcije rukovođenja i komandovanja; metode osposobljavanja štabova i komandi za timski i grupni rad; automatizacija procesa rukovođenja i komandovanja radi bržeg odlučivanja; odnos oružane borbe i borbenih dejstava; odnos strategije i operatike kao disciplina ratne veštine, i dr.

Treba očekivati da će rad na istraživačkom projektu »Strategija opštenarodne odbrane i društvene samozaštite«, koji je u toku, doprineti boljem razjašnjenju odnosa između strategije opštenarodne odbrane i strategije oružane borbe i time znatno olakšati posao Savetu, Redakcijskom odboru i Redakciji prilikom donošenja nove programske orijentacije »Vojnog dela«. Ali, kako ni jedan istraživački projekat ne može dati rešenja svih problema jedne tako široke i složene oblasti kao što je strategija opštenarodne odbrane, »Vojno delo« bi u svoju tematsku orijentaciju za iduću godinu moglo uključiti i ove teme: opšte pretpostavke rukovođenja i komandovanja opštenarodnom odbranom; nadležnosti u rukovođenju i komandovanju op-

štenarodnom odbranom; problemi objedinjavanja borbenih dejstava različitih subjekata u zonama i na pravcima, itd.

2. U narednoj godini u SSNO će se raditi na studiji dugoročnog razvoja opštenarodne odbrane, odnosno na srednjoročnom i dugoročnom planu razvoja oružanih snaga. S tim u vezi, stranice »Vojnog dela« moraju biti otvorene za one autore koji se bave proučavanjem geneze i evolucije odbrambenih koncepata uopšte i proučavanjem razvoja odbrambenih koncepata i oružanih snaga pojedinih zemalja, a naročito za različite profile stvaralaca koji neposrednije rešavaju određena pitanja našeg odbrambenog razvitka, vodeći pri tome računa da se ne objavljuju tekstovi koji sadrže tajne podatke ili da se takvi podaci izbegnu.

3. Početkom ove godine uspešno smo okončali rad na novom konceptijsko-doktrinarnom dokumentu *Strategiji oružane borbe* i odmah započeli posao na njenoj stvaralačkoj primeni i razradi u praksi. Budući da je proteklih godina »Vojno delo« bilo izuzetno angažovano u široj akciji pripreme teksta *Strategije oružane borbe*, to u narednim godinama stranice časopisa treba da budu dostupne onima koji će rešavati pitanja primene njenih stavova u mirnodopskoj praksi jedinica i ustanova oružanih snaga. Nema sumnje da će se javiti problemi: usaglašavanja postupka izdavača u inovaciji ili izradi novih pravila i uputstava na osnovu *Strategije*; organizovanja timskog rada i saradnje institucija vidova, rodova i službi u procesu izrade pravila; tumačenja stavova *Strategije* i ovladavanja njenim sadržajem u vojnim školama, i drugi.

4. Na prošlogodišnjoj sednici Saveta časopisa pomenuo sam da bi jedno od dugoročnih tematskih opredeljenja »Vojnog dela« trebalo biti bavljenje konceptijsko-doktrinarnim pitanjima opštenarodne odbrane zahvaćenim opštejugoslovenskim projektima »Titovo vojno delo« i »Pripremljenost društva za opštenarodnu odbranu i društvenu samozaštitu«. Prvim projektom istražuju se ishodišta naše koncepcije i doktrine, a drugim projektom stanje odbrambene pripremljenosti, odnosno osposobljenosti društvenih struktura za odbranu. Prve rezultate istraživanja možemo očekivati krajem sledeće godine. Međutim, ne treba čekati samo na rezultate organizovanog istraživačkog postupka, već i dalje raditi na podsticanju još šireg kruga starešina, a i autora van oružanih snaga, da se što više bave ovom tematikom.

5. Raduje činjenica, izneta u izveštaju, da je u tematskoj oblasti razvoj ratnih doktrina i oružanih snaga drugih zemalja učinjen značajan kvalitativni skok u odnosu na prošlu godinu. Međutim, problematici ove tematske oblasti treba prilaziti znatno sistematičnije i doslednije, a posebno kad je reč o jačanju vojnog faktora i sve izra-

ženijoj tendenciji upotrebe sile u međunarodnim odnosima. Društvena moć i sila, u savremenim, izuzetno složenim međunarodnim odnosima, punim protivrečnosti pa i nepomirljivih suprotnosti, manifestuju se na mnogo načina. I zato improvizacijama i povremenim bavljenjem naročito akutnim ratnim žarištima i mogućim formama upotrebe sile ne obezbeđuje se uspešno suprotstavljanje.

U kontekst ovog tematskog područja spada i bavljenje teorijsko-metodološkim iskustvima drugih zemalja u oblasti vojne nauke, a posebno ratne veštine. Ta iskustva treba, više nego do sada, izučavati i analizirati, jer mogu korisno poslužiti u daljoj izgradnji metodologije naše ratne veštine.

Na kraju ovog nevelikog osvrta na uređivačku politiku »Vojnog dela« i njenu realizaciju u protekloj godini treba istaći da i najmanji doprinos razvoju opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, vojne nauke i autentične teorije ratne veštine znači dalje dosledno sprovođenje Titovog principa oslonca na sopstvene snage, principa koji u našem sadašnjem društveno-ekonomskom trenutku dolazi do sve potpunijeg izražaja. Vojna publicistika, a posebno »Vojno delo«, može na svoj način doprineti afirmaciji tog principa, a tako i ukupnim stabilizacionim naporima naše društvene zajednice u duhu zaključaka X sednice Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije.